

25.08.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**25 Ağustos 2022
Perşembe**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

25 Ağustos 2022 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ

— Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usûllerine Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 109)

MİLLETLERARASI ANDLAŞMALAR

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında Hibe Yapılmasına Dair Anlaşmanın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5980)

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Su Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5981)

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5982)

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bilişim Teknolojileri ve Diplomatik Arşiv Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5983)

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Bazı Anlaşmaların Yürürlüğe Girdiği Tarihlerin Tespit Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5984)

— İthalat Rejimi Kararında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 5985)

— E-İhracat Destekleri Hakkında Karar (Karar Sayısı: 5986)

YÖNETMELİKLER

— İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 5987)

— Aile Hekimliği Sözleşme ve Ödeme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 5988)

— İklim Değişikliği Başkanlığı Disiplin Amirleri Yönetmeliği

— Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Kıyafet Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Sağlık Bilgi Yönetim Sistemleri Hakkında Yönetmelik

— Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama ve Denetim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Serbest Mühendislik Müşavirlik Büroları Tescil Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

25.08.2022

TEBLİĞ

— Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 81)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 15/6/2022 Tarihli ve 2020/9524 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 15/6/2022 Tarihli ve 2020/33709 Başvuru Numaralı Kararı

"Bu kış domates 50 TL olacak"

Sera-Bir Başkanı Müslüm Yanmaz, artan maliyetler ve Avrupa'daki üretimin sekteye uğraması nedeniyle artan ihracat talebinin domates fiyatlarını bu kış 50 TL'ye kadar çıkartacağını söyledi.

İRFAN DONAT

Artan girdi maliyetleri gıda enflasyonu üzerinde baskı yaratmaya devam ediyor.

Bloomberg HT'de Tarım-Analiz programına konuk olan Sera Yatırımcıları ve Üreticileri Birliği (Sera-Bir) Başkanı Müslüm Yanmaz, geçen sezon maliyetlerin 3 kat arttığı bir ortamda üretici satış fiyatlarının iki kat arttığını ifade ederek, "Yüzde 238 artan bir enerji maliyetiyle, yüzde 250 artan bir gübre maliyetiyle bizim bu yıl 50 TL'nin **altında** domates satmamamız gerekiyor. Bu kadar net ifade ediyorum. Aralık-Nisan arasında dünyada domates yok. Biz 30 yıldır bu işi yapıyoruz. Kış ayları geldiğinde domates fiyatları yüzünden herkes ayağa kalkacak. Domates fiyatı 50 TL olacak" dedi.

"Üreticimizin seralarını ısıtmak için kullandığı kömürün fiyatı son 1 yılda 4-5 kat arttı" diyen Yanmaz, "Enerji maliyetlerindeki aşırı yükseliş sadece Türkiye'nin meselesi değil, tüm dünyada enerji fiyatları ciddi oranda arttı. Avrupa'daki seralar yüksek enerji maliyeti ve doğalgaz kesintileri nedeniyle üretim yapamayacak duruma geldi. Bize şimdi Hollanda başta olmak üzere Avrupa'dan üreticiler geliyor ve bizimle sözleşmeli tarım yapmak istiyor. 2 ay öncesinden gelip, sözleşmeli üretim yaparak kilogramı 2 eurodan tüm sezonu kapatalım diyorlar. 2 euordan kapatalım demek bu domates 50-60 TL olacak demek. Özellikle Aralık-Nisan döneminde Avrupa'da ürün yok. Önceden

25.08.2022

Avrupa, Nisan-Aralık döneminde bizden domates alır, Mayıs'ta kendi ürünü çıktığı için bize kota uygulardı. Şimdi kota uygulayamayacak çünkü domates yok. Geçen yıl domatesin maliyeti ortalama 10 TL idi ama bu yıl 16-20 TL arası değişecek. Kömürle ısıtılan seralarda maliyet 20 TL'nin de üzerine çıkacak" diye konuştu.

İhracatı kısıtlama yetkisinin Tarım Bakanlığı'nda olduğunu ifade eden Müslüm Yanmaz, "Biz çok korkuyoruz çünkü tamamen ihracat odaklı üretim yapıyoruz. Avrupa'ya, Rusya'ya ihracat yapıyoruz. Yetiştirdiğimiz ürünlerin yüzde 10-15'ini iç piyasaya veriyoruz. Yüzde 85-90'ını ihraç ediyoruz. İhracat kanalları kapatıldığı zaman ve içeride de ürün biriktiği an dekar başına 60-100 bin dolar yatırım yapan seracılar zarar edecek. O yüzden gerçekten korkuyoruz" dedi.

Bu yıl fiyat artışını tetikleyen pek çok faktörün bir arada olduğunu ifade eden Yanmaz, "Bu yıl Avrupa'da üretim yok. Gübre fiyatı yüzde 250 artmış. Diğer maliyetler yüzde 230 artmış. Ürün yok ama herkes bu ürüne talep edecek. Ve bu taleple birlikte bizim ürünlerimizin fiyatı yükselecek. Biz bunu görüyoruz. Maliyet de yüksek, haliyle fiyat da yüksek olacak" dedi.

Halkın yüzde 62,1'i bozuk gıdayı şikayet etmiyor

Sabri Ülker Vakfı'nın pandemi sonrası değişen gıda tüketim alışkanlıklarına yönelik araştırmasına göre çoğunluğun gıda güvenliği bilgisi yok. Gıda alırken son kullanma tarihine bakılıyor ama tüketicinin yüzde 62,1'i bozuk gıdaları şikayet etmiyor.

Yasemin SALİH / İSTANBUL

Sağlıklı beslenme konusunu faaliyetlerinin odağına alan Sabri Ülker Vakfı, "Pandemi Sonrası Yeniden Şekillenen Gıda Tüketim Alışkanlıkları Araştırması"nın sonuçlarını açıkladı. Farklı bölgelerdeki 12 ilden 2 bin 400 kişiyle yüz yüze görüşülerek yapılan araştırmaya göre toplumda gıda güvenliğiyle ilgili bilgi düzeyi çok düşük. 18 yaş üstü katılımcıların bu konuda bilgileri daha fazla ancak toplumun büyük kesimi gıdaların güvenliğinden emin olmadığını belirtiyor.

Gıda güvenliği kavramı bilinmiyor

Doğu Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. İrfan Erol'un liderliğinde hazırlanan araştırma raporu, tüketicilerin yüzde 66,1'inin gıda güvenliği kavramını hiç duymadığını ortaya koydu. Araştırmaya göre bu konuda bilgiyi TV ve radyo yayınlarından aldığını söyleyenlerin oranı yüzde 70,1. Sadece yüzde 18,6'lık kısım uzmanlardan bilgi alıyor.

Son kullanma tarihi ve etiket

Araştırmanın toplumun gıda güvenliğiyle ilgili bilgi ve tutumlarını gözler önüne serdiğini belirten Prof. Dr. İrfan Erol, şu sonuçları paylaştı: "Tüketicilere gıda alırken

en çok hangi faktörleri ön planda tuttuklarını sorduk. Yüzde 77,3'ü son tüketim tarihine baktığını söyledi. Yüzde 73,8'i de etiket bilgilerini okuduğunu ifade etti. Çünkü alerji vs gibi sorunlar artıyor. Yüzde 73,5'i kalite ve lezzeti de gözetirken, 'Fiyatına da bakarım' diyenlerin oranı yüzde 71 oldu. Bu sonuçlar dünyada da benzer oranlarda." Araştırmaya katılanların yüzde 60,8'ine göre gıda fiyatları pandemiden önce daha iyi durumdaydı.

“Şikayet etsem de sonuç değişmez”

Erol'un verdiği bilgilere göre tüketiciler gıda kontrollerinin yeterince iyi yapılmadığını düşünüyor. Her 10 katılımcıdan 7'sinin bu görüşte olduğunu aktaran Erol, her 10 katılımcıdan 3'ünün de bozuk gıdalarla karşılaştığını, ancak bunu yetkililere şikayet etmediğini belirtiyor. Erol, "Bunun nedenini sorduğumuzda katılımcıların yüzde 62,1'i 'uğraşmak istemiyorum' dedi. Yüzde 62,7'lik kesime göre şikayet etseler de yaptırımlar, cezalar yeterli değil. Tüketicilerin yüzde 48,3'ü denetim için mevzuatta eksiklikler olduğunu düşünüyor. Bu konuda hem kamu otoritesi yaptığı kontrol ve denetimlere ilişkin çalışma sonuçlarını toplumla paylaşmalı hem de gıda güvenliği alanında öne çıkan bilim insanları tüketiciyi doğru bilgilerle aydınlatmalı" diye konuştu.

Her 3 kişiden biri ALO 174'ten habersiz

Araştırmaya göre toplumun yarısı gıda güvenliğiyle ilgili bir sorun yaşadığında ALO 174 hattını arayabileceğinden haberdar değil. Katılımcıların yüzde 31,6'sı böyle bir hattın varlığından habersiz olduğunu ifade ederken, yüzde 51,6'sı şikayet etse bile sonuç alamayacağını düşünüyor. Prof. Dr. İrfan Erol, gıda güvenliği ve beslenmenin sağlıkla ve dolaylı olarak da ekonomik krizlerle bağlantılı olduğunu vurguladı. Pandemiyle birlikte bağışıklık sisteminin öne çıktığını ifade eden Erol, "Fiziksel, mental ve ruhsal fonksiyonların yerine getirilmesi için gıda ve temiz suya erişmek olmazsa olmaz. Tüm dünyada gıda enflasyonu yükseliyor. Bu beslenmeyi etkiliyor. Açlık önemli bir problem. Bunlar ekonomi için önemli. Gıda, beslenme, sağlık; ekonomiye ve ihracata direkt bağlı konular. Bunları sürecin dışına itemezsiniz. Herkes gerekeni yapmalı" dedi.

3 gemi daha Ukrayna'dan hareket etti

Milli Savunma Bakanlığı, tahıl sevkiyatı kapsamında 3 geminin daha Ukrayna'dan hareket ettiğini bildirdi.

Ukrayna'dan tahıl sevkiyatı devam ediyor. Milli Savunma Bakanlığı, yaptığı açıklama ile ÷lkeden 3 geminin daha hareket ettiğini duyurdu. Açıklamada, 2 geminin Odessa Limanı'ndan, bir geminin de Pivdennyi Limanı'ndan çıktığı belirtildi.

Açıklamada, bugün ayrıca Ukrayna'dan gelen bir gemi ile Ukrayna'ya gidecek 5 geminin denetlemesinin yapılacağı kaydedildi.

Altı milyon kişinin icra borçları silinecek

Dar gelirliye destek için icra ve haciz sorununu çözmek üzere hazırlanan iki paketin ayrıntıları belli oldu.

6 milyona yakın kişinin 30 milyar liraya yaklaşan icra borcu tasfiye edilecek. Elektrik, su, doğalgaz, telefon gibi sözleşmelerden kaynaklı borçları devlet üstlenecek.

NTV'nin haberine göre, dar gelirliye yönelik destek paketinde sona gelindi.

Ekonomi yönetiminin uzun süredir üstünde çalıştığı icra ve haciz sorunlarını çözecek paketin ayrıntıları belli oldu. **Yaklaşık 30 milyar lira** civarındaki **borcu tasfiye edecek paket iki ayaklı** olacak.

İlk olarak **5 milyona yakın ailenin 2 bin liraya kadar olan borcu icradan düşecek**. Ailelerin borçlu olduğu şirketler, icraya verdikleri alacaklarını **muhasabe kayıtlarında gider olarak** gösterecek ve **vergiden düşecek**.

Böylece bu kapsamdaki vatandaşların borcu kamu maliyesinden karşılanmış olacak.

Paketin **ikinci ayağında ise takibi varlık yönetim şirketleri** tarafından yapılan **icradaki borçlar** ele alınacak.

Bir milyona yakın vatandaşın varlık yönetim şirketlerine devredilmiş **2 bin 500 liraya kadar olan icra takibindeki borçlarını** devlet üstlenecek.

Bankalar kendi inisiyatifiyle 367,5 milyar TL yapılandırdı

Türkiye Bankalar Birliği Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşması (FYYÇA) temmuz ayı sonuçlarını açıkladı. Buna göre temmuzda 568 milyon TL'lik yeni anlaşma bağtlandı.

Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Finansal Yeniden Yapılandırma Çerçeve Anlaşması (FYYÇA) büyük ve küçük ölçekli uygulamalar kapsamında temmuz ayı sonuçlarını açıkladı. Buna göre temmuzda 568 milyon liralık yeni anlaşma bağtlandı.

Temmuzdaki tüm yeni yapılandırma büyük ölçekli firmalarla sağlanırken FYYÇA devreye girdiği Ekim 2019'dan bu yana toplam yeniden yapılandırma 107.1 milyar lira oldu. FYYÇA sonuçlarının yanı sıra TBB üye bankaların FYYÇA kapsamı dışında kendi inisiyatifleriyle yapılandırdıkları kredi miktarının ise Haziran 2022 dönemi itibariyle 367.5 milyar lira olduğunu açıkladı.

Temmuz verilerine göre FYYÇA kapsamında büyük ölçekli 7 firma ile yeniden yapılandırma anlaşması imzalandı. 555 milyon lira borcu yapılandırılan Batı Anadolu'daki imalat sanayi sektöründe gösteren bir firmanın yanı sıra inşaat ve ticaret sektörlerinde faaliyet gösteren 6 firmanın da 103 milyon liralık borcu yeniden yapılandırılmış oldu.

341 firma FYYÇA ile yapılandırıldı

TBB verilerine göre, büyük ölçekli ve küçük ölçekli uygulamalar kapsamında toplam 341 firmanın 107.1 milyar TL kredisi yapılandırıldı. Ekim 2019-Temmuz 2022 dönemi içinde FYYÇA uygulamaları kapsamında toplam 551 adet firma kapsama alındı. Kapsama alınan firmalardan 460'ı büyük ölçekli, 91'i küçük ölçekli uygulamalar

25.08.2022

kapsamına girdi. Kapsama alınan firmalardan 341 firma ile Finansal Yeniden Yapılandırma Sözleşmesi (FYYS) bağitlandı. FYYS bağitlanan firmalardan 303'ü büyük ölçekli, 38'i küçük ölçekli uygulamalar kapsamında oldu. Ekim 2019-Temmuz 2022 dönemi içinde, 106 milyar 687 milyon TL'si büyük ölçekli, 450 milyon TL'si küçük ölçekli uygulamalar kapsamında olmak üzere yeniden yapılandırılan toplam borç tutarı 107.137 milyon TL olarak hesaplandı.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati vatandaşlara destek sağlanacağını belirterek borçların önemli bir kısmının temel ihtiyaçlara tekabül eden **elektrik, su, doğalgaz, telefon aboneliklerinden kaynaklandığını** söyledi.

Bakan Nebati şu ifadeleri kullandı:

“Kamu maliyesine önemli bir yük getirmeden bu borçların tasfiyesini amaçlıyoruz. Bu borçlarda varlık yönetim şirketleri ve işletme hesabına göre defter tutan şirket veya kurumlar alacaklı tarafı oluşturuyor. Borçlular ise gerçek kişi. Vatandaşlar **30 milyar liraya yakın icra borç yükünden kurtulacak**. Bu sayede küresel ekonomik kriz ve salgının en fazla etkilediği alt gelir düzeyindeki vatandaşların icralık borçlarının tasfiyesi gerçekleşecek.”

Düzenleme Meclis'ten yasa çıkarılarak yürürlüğe girecek.

ABD'den iş dünyasına yaptırım riski

TÜSİAD'a gönderilen mektupta, Türk şirketlerine yönelik 'Ruslarla çalışmayın' çağrısı iş dünyasında endişeye yol açtı.

ABD Hazine Bakanı Yardımcısı Wally Adeyemo'nun TÜSİAD'a gönderdiği mektupta, yaptırım uygulanan Ruslarla çalışmama konusunda Türk şirketlerini uyardığı bildirildi. TÜSİAD mektubu doğrularken iş dünyası yetkilileri durumdan tedirgin.

Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD), ABD Hazine Bakanı Yardımcısı Wally Adeyemo'nun Rusya'ya yönelik yaptırımlardan Türk şirketlerinin etkilenebileceği yönünde mektup gönderdiği iddiasını doğruladı. TÜSİAD'dan dün yapılan yazılı açıklamada, Rusya'nın Ukrayna'ya 24 Şubat'ta başlayan saldırısının ardından ABD ve Avrupa Birliği başta olmak üzere çok sayıda ülkenin yaptırım kararları aldığı hatırlatıldı.

Mektubun Dışişleri Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı'na iletildiği kaydedilen açıklamada şu ifadeler yer verildi: "Bugün çeşitli basın organlarında yer aldığı üzere, ABD Hazine Bakanı Yardımcısı Adewale Adeyemo'nun, Rusya'ya yönelik yaptırımlar kapsamında, yaptırım uygulanan kişi ve kuruluşlar ile kurulabilecek ilişkilerin Türkiye'de faaliyet gösteren şirketlere de yaptırım riski olarak yansiyebileceğine yönelik mektubu TÜSİAD'a da iletilmiştir. İlgili mektup, TÜSİAD tarafından, Dışişleri Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı ile paylaşılmıştır."

Önceki gün Wall Street Journal (WSJ) gazetesi, ABD Hazine Bakanı Yardımcısı Wally Adeyemo'nun TÜSİAD'a bir mektup göndererek yaptırım uygulanan Ruslarla çalışmama konusunda Türk şirketlerini uyardığını yazdı. WSJ, mektup ile ilgili olarak

Ankara'ya danıştığını fakat Dışişleri Bakanlığı'ndan konuya ilişkin açıklama gelmediğini aktardı.

“Rusya, Batı yaptırımlarını aşmak için Türkiye'yi kullanmaya çalışıyor”

Adeyemo'nun, Rus kurum ve kişilerle iş yapanların yaptırımla karşılaşacağı konusunda uyarıda bulunduğu belirtilirken, haberde “Biden yönetimi, Türk şirketleri, yaptırım uygulanan Ruslarla çalışmama konusunda uyardı. ABD Hazine Bakanlığı, Moskova ile güçlü bağı olan NATO müttefikine, baskı uygulamaya devam ediyor” değerlendirmesi yer aldı.

Adeyemo'nun 22 Ağustos'ta Amerikan Ticaret Odası'na bir mektup gönderdiği, benzer bir metni TÜSİAD'a da ilettiği belirtildi. WSJ'ye göre, mektupta: “Yaptırım uygulanan Rus kurum ve kuruluşlarla ilişkilerin, Türkiye'nin finansal kurumlarını ve işletmelerini yaptırım riskine maruz bırakabileceğini lütfen unutmayın” ifadeleri kullanıldı.

Haziran ayında Türkiye'ye gelen Adeyemo'nun, geçtiğimiz günlerde Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı Yunus Elitaş ile yaptığı telefon görüşmesinde, “Rus kurum ve kişilerin, Ukrayna işgali nedeniyle getirilen Batı yaptırımlarını aşmak için Türkiye'yi kullanmaya çalıştıkları” konusunda uyarıda bulunduğu açıklanmıştı. ABD Hazine Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, Rusya'nın Türkiye üzerinden yaptırımları delme girişimleri konusunda kaygıların aktarıldığı belirtilmişti.

Paritenin ihracatçıya negatif etkisi 7 milyar doları buldu

İstanbul Fashion Connection'da konuşan TİM Başkanı Mustafa Gültepe, "Euro-dolar paritesi, hazır giyim ihracatında temmuz ayı itibariyle 800 milyon dolarlık kayba neden oldu. Toplam ihracata etkisi ise 7 milyar dolar" diye konuştu.

Yener KARADENİZ / İSTANBUL

İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) ile İstanbul Ticaret Odası'nın (İTO) iş birliğinde düzenlenen İstanbul Fashion Connection Hazır Giyim ve Moda Fuarı (IFCO) İstanbul Fuar Merkezi'nde kapılarını 2'nci kez açtı. Açılış törenine Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, TİM Başkanı Mustafa Gültepe ve İTO Başkanı Şekip Avdagiç katıldı. Yarın sona erecek fuarın sektör ihracatına katkısının 1 milyar doları bulması bekleniyor.

AB'nin en büyük hazır giyim fuarı IFCO'nun açılışında konuşan TİM Başkanı Mustafa Gültepe, "En büyük pazarımız Avrupa Birliği'ne ağırlıklı olarak Euro ile ihracat yapıyoruz. Girdilerimizin çoğu da dolarla satın alınıyor. Son dönemlerde paritede önemli hareketlilik yaşandı. Geçen yıl 1,15 olan Euro/dolar paritesi temmuz ayında 1 civarına bu ay ise 1'in altına geriledi. Paritenin Türkiye'nin temmuz ayı itibari ile genel ihracata etkisi de 7 milyar dolara çıktı. Parite etkisi olmasaydı 250 milyar dolarlık ihracat hedefini yıl bitmeden tutturmuş olacaktık" dedi. İstanbul Hazır giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) Başkanı da olan Gültepe, paritenin hazır giyim sektörü ihracata negatif etkisinin ise 800 milyon dolar olduğunu belirterek, "Eğer parite geçen dönemdeki gibi devam etmiş olsaydı hazır giyim sektörü ihracatını

800 milyon dolar daha artı yazacaktı. Hem fiyat tutturma hem de avantajlı olma noktasında farklı bir durumda olacaktık” şeklinde konuştu.

Resesyon rakamlara yansımaya başladı

Gültepe, ilki şubat ayında gerçekleştirilen AB'nin en büyük hazır giyim fuarı IFCO'nun öneminden de bahsetti. Fuarın İstanbul Ticaret Odası (İTO) ve sektörel derneklerin ortak çalışması ile ortaya çıktığını anlatan Gültepe, “IFCO, Ortak akıl, ortak çalışma, dayanışmanın bir sonucudur. Ortak akıl ile çalışmanın ülkeye ne derece faydalı olduğunu görüyoruz. Diğer sektörlerde de örnek olan bir çalışma bu” ifadelerini kullandı.

15 bini aşkın ziyaretçi bekleniyor

İHKİB Yönetim Kurulu Üyesi Mustafa Paşahan da, hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün küresel ligde en başarılı sektörlerden biri olduğuna dikkat çekti. Paşahan, “IFCO'nun da etkisi ile bu başarıyı daha da yukarı çıkarmayı hedefliyoruz. Bu hedef doğrultusunda İstanbul'u moda merkezi, Anadolu'yu da üretim üssü yapmak için var gücümüz ile çalışıyoruz. Tüm kategorileri barındıran fuarı, küresel moda endüstrisinin buluşma noktası haline getirecek. 600'e yakın katılımcı ve 35 bin metrekare alanı ile AB'nin en büyük hazır giyim fuarı olan IFCO, şubat ayı itibari destek kapsamına alınmıştı. Resesyon kaygılarına rağmen önemli bir katılım sağlandı. AB'den ABD'ye, İngiltere'den Körfez ülkelerine Rusya'dan Ortadoğu'ya kadar birçok ülkeden 3 bini nitelikli alıcı olmak üzere 15 binin üzerinde ziyaretçi bekliyoruz. Cumhuriyetimizin 100. yılı olan 2023'te IFCO'nun 100 bin metrekareye çıkmasını hedefliyoruz” diye konuştu.

47 bin işletmeye 4 milyar TL destek

IFCO'nun açılışına katılan Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, fuarın açılışında yaptığı konuşmada “250 milyar dolarlık ihracat hedefimiz var. Hazır giyim sektöründe hedef bu yıl için 23 milyar dolarlık ihracat. Türkiye'de toprak altından çıkaracağımız petrolümüz yok. Emek yoğun sektörlerde destek olarak hedeflerimize ulaşacağız. Firmalarımızın kendi markalarını oluşturup uluslararası pazarda isimlerini duyurmasıyla daha iyi konumlara geleceğimizi biliyoruz. Hazır giyimde İtalya nasıl konuşuluyorsa bundan sonra Türkiye konuşulacak” dedi. Öte yandan Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ile gençlerin istihdama teşvik edilmesi gerektiğini belirten Bakan Varank, “Şu ana kadar 47 bin işletmeye 4 milyar TL'ye yakın destek verdik. 63 bin genç kardeşimizin istihdam edilmesini sağladık. İstihdam edilen kişi başına sağladığımız destek miktarını 100 bin TL'den 125 bin TL'ye çıkardık. Başvurular 10 Ekim'e kadar devam edecek. Başvurusu onaylanan işletmelerimiz 28 Kasım tarihine kadar KOSGEB'den istihdam başına 125 bin TL ödemelerini talep edecekler. Burada özellikle küçük mikro işletmeler bu destekten yararlanabilirler. 3 yıldır işi olmayan, üniversite mezunu, meslek lisesi gençlerimizi istihdam ettiğinizde biz size 125 bin TL faizsiz kredi veriyoruz. Yani biz size bedava para vermiş oluyoruz istihdam oluşsun diye” şeklinde konuştu.

“2023’te 27 milyar dolara çıkabiliriz”

İTO Başkanı Şekib Avdagiç Türkiye ihracatının lokomotif sektörlerinden biri olan hazır giyim, ihracatı çok daha iyi noktalara taşınması gerektiğini söyledi. Avdagiç, “İFCO için de dünyayı ağırlayacağımız bir fuar olması amacıyla yola çıktık. O istikamette de gidiyoruz. İstanbul ismi çok kıymetli. IFCO’nun değeri bu isim ile çok daha fazla artacaktır” dedi. Sektörün 23 milyar dolarlık hedefi ile ilgili de konuşan Avdagiç, sektörün önünün açık olduğunu vurgulayarak 2023’te 26-27 milyar dolarlık ihracata ulaşılacağına yönelik inancını dile getirdi.

Suriye’de ABD ve İnan arasında tansiyon yükseliyor

ABD’nin önceki gün Suriye’ye düzenlediği hava saldırısı sonrası bölgede askeri hareketlilik artıyor. ABD ordusu, İnan destekli grupların Suriye'nin kuzeydoğusundaki üslerine iki ayrı saldırı düzenlediğini duyurdu. Çıkan çatışmada İnanlı militanların öldüğü, ABD’li askerlerin de yaralandığı bildirildi.

Türkiye'nin olası Suriye operasyonu bölgede tartışmalara yol açarken, ABD'nin önceki gün Suriye'ye düzenlediği hava saldırısı sonrası tansiyon giderek yükseliyor.

ABD Merkez Kuvvetler Komutanlığı (CENTCOM), İnan destekli grupların Suriye'nin kuzeydoğusundaki üslerine dün akşam saatlerinde saldırı düzenlediğini açıkladı. CENTCOM'dan yapılan yazılı açıklamada, Suriye'deki iki ABD üssüne düzenlenen roket saldırılarına karşılık verildiği ve saldırılarda kullanılan 3 araç ile çok sayıda mühimmatın yok edildiği aktarıldı.

‘İRANLI MİLİTANLAR ÖLDÜ, ABD ASKERLERİ YARALANDI’

Yapılan incelemeler sonucu saldırıda 2 ya da 3 İnan destekli militanın öldürüldüğü sonucuna varıldığına işaret edilen açıklamada, bunun ardından Deyrizor’daki Ömer petrol sahası içinde bulunan “Green Village” (Yeşilköy) adlı üsse art arda roketler düştüğü ve buradaki ABD’li askerlerin hafif yaralandığı belirtildi. Açıklamada, “ABD,

25.08.2022

İran ile çatışma peşinde değil ancak halkımızı korumak ve savunmak için gerekli adımları atmayı sürdüreceğiz” denildi.

CENTCOM Komutanı General Erik Kurilla ise, “Konuyu yakından takip ediyoruz. Bölgedeki tehditleri azaltmak için her türlü imkana sahibiz ve ABD askerlerini ve koalisyon birliklerini saldırılardan koruma konusunda kendimize güveniyoruz” ifadesini kullandı.

ÜSSE 16 AĞUSTOS'TA DA SALDIRI DÜZENLENMİŞTİ

Petrol sahası içinde konutlar bölgesi olarak bilinen Yeşilköy'de koalisyon güçlerinin konakladığı konutların yanı sıra silah depoları bulunuyor. Koalisyon güçleri 16 Ağustos'ta üsse konuşlu koalisyon güçlerine yönelik roketli saldırı girişimi olduğunu belirtmiş, CENTCOM ise 23 Ağustos'taki açıklamasında saldırıya karşılık olarak Suriye'de İran destekli gruplara hava saldırısı düzenlendiğini duyurmuştu.

ABD ordusundan yapılan açıklamada, Deyrizor'da İran Devrim Muhafızları'yla bağlantılı hedeflere saldırı düzenlendiği bildirilmişti. İran Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Nasır Kenani ise, ABD'nin vurduğu hedeflerin İran'la bağlantılı olmadığını savunmuştu.

Hem ABD hem de İran, Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyine yeni operasyon düzenlemesine karşı çıkıyor. (REUTERS-AA)

İç borç batağına göz göre göre işte böyle saplandık!

Alaattin AKTAŞ

25 Ağustos 2022 Perşembe

✓ *Sözde "liralaşma", uygulamada "dolarlaşma"!*

✓ *İç borç içinde dövize endeksli olanların payı ilk kez yüzde 30'u aştı.*

✓ *İç borç anaparası son bir yılda 524 milyar artarken faiz yükündeki 1.7 trilyonluk artışın neden bu; hem dövizin payının artması, hem de TÜFE'ye endeksli kağıtlar...*

Bir anlamda dün kaldığım yerden devam etmek istiyorum. Bu köşede dün iç borcun son bir yıl ve 2012'den bu yana olan anapara bakiyesi ve bunun için yapılacak faiz ödemesine ilişkin projeksiyona yer verdim. Hemen vurgulamak istediğim bir detay var. Bazı okurlar faize ilişkin ödeme projeksiyonunu nasıl hesapladığımı soruyor.

Bu projeksiyonu yapan ben değilim ki... Bu veriler Hazine ve Maliye Bakanlığı'na ait ve kamuya açık. Hesaplamayı yapan da Hazine. Gelecek yıllarda enflasyonun nasıl seyredeceğine ve dövizin ne olacağına dönük tahminlerle bu projeksiyon yapılıyor. Bu köşede dün son bir yılda iç borç anapara yükü 524 milyar lira artarken, faiz yükünün nasıl 1.7 trilyon lira büyüdüğünü sordum. Biliyorum, kimsenin yanıt vereceği yok da, ben sordum işte. Hem yanıt vermek isteseler ne diyecekler ki...

“Oldu bir kere; zaten bir süredir ancak dövize ve TÜFE'ye endeksli borçlanabiliyorduk; Merkez Bankası'nın faizini indirince bu durum daha da belirgin bir hal aldı, daha da kötüsü enflasyon ve kur yükselince ödeme projeksiyonu çok bozuldu; sonuçta son bir yılda 1.7 trilyon liralık bir artış ortaya çıktı...”

Deseler deseler, bunu derler! Bunu da diyemezler, o yüzden susarlar!

İç borcun yapısı son bir yılda nasıl değişti? (Milyar TL)

	Sabit faizli		Değişken faizli		TÜFE'ye endeksli	Toplam	Döviz endeksli
	TL	Döviz	TL	Döviz			
Temmuz 21	424	185	178	98	267	1.152	283
Ağustos	431	183	184	96	275	1.169	279
Eylül	432	192	193	88	281	1.187	280
Ekim	421	206	200	92	286	1.205	298
Kasım	431	272	204	124	286	1.316	396
Aralık	436	260	206	128	292	1.321	388
Ocak 22	435	271	205	133	310	1.355	405
Şubat	459	265	215	147	312	1.397	412
Mart	462	277	222	154	368	1.483	431
Nisan	472	274	217	155	386	1.504	429
Mayıs	472	306	225	172	390	1.565	477
Haziran	499	309	241	171	391	1.611	480
Temmuz	533	328	245	178	393	1.676	506

Son bir yıldaki durum

İç borç stokuna ilişkin verilerle ilgili bir açıklama yapmam gerekiyor. Dikkatli okurlar muhtemelen fark edeceklerdir. Dün aylar itibarıyla aktardığım iç borç stoku ile bugünkü veriler arasında zaman uyumsuzluğu var. Örneğin bu temmuzda 1 trilyon 676 milyar lira olan iç borç stoku, ay sonundaki düzeyi gösteriyor. Dün bu tutarı ağustos verisi olarak aktardım. Çünkü Hazine'nin iç borç ödeme projeksiyonu verileri, ilgili ayın başındaki durumu, diğer bir ifadeyle önceki ayın sonunu gösteriyor. Dolayısıyla verilerde bir ay kayması, bir yanlışlık yok. Stok, ay sonundaki durumu; projeksiyon ay başındaki durumu gösteriyor ve bir sayı stokta temmuza, projeksiyonda ağustosa denk geliyor.

Şimdi gelelim iç borç stokunun kompozisyonunda son bir yılda nasıl değişiklik olduğuna...

Borç stokunun yapısı son bir yılda sınırlı bir değişiklik gösterdi. Özellikle TÜFE'ye endeksli kağıtların toplamdaki payı neredeyse aynı kaldı. Geçen yıl temmuzda yüzde 23.2 olan pay, bu yıl yüzde 23.4'e çıktı.

Döviz endeksli kağıtların payındaki artış çok daha belirgin. Bu kağıtların toplam stokta geçen yıl temmuzda yüzde 25 olan payı bu yıl yüzde 30.2'ye yükseldi.

İyi güzel de, paylardaki bu sınırlı değişim faiz yükünün bir yılda 1.7 trilyon artmasını izah etmeye yeter mi? Yeter!

Yine dün kısaca değindiğim gibi enflasyonun ve kurun nereye tırmandığına bakmak gerekiyor.

Geçen yıl ağustos ayı başında ödeme projeksiyonu yapıyorsunuz. Dolar 8.50, yıllık enflasyon yüzde 18.95. Hesabınızı bu değerlere göre yapmanız gayet normal.

Sonra bir şeyler oluyor, bir takım kararlar alınıyor; yani faiz indiriliyor ve dolar fırlıyor, enflasyon fırlıyor. Bu yıl ağustosa geliyorsunuz; dolar 18'e, enflasyon yüzde 80'e dayanmış.

Geleceğin yükünü hesaplarken 8.50 ve yüzde 18.95'le hesap yapmak başka, 18 ve yüzde 80'le hesap yapmak başka!

Dolayısıyla iç borç kompozisyonu son bir yılda çok fazla değişmemekle birlikte kur ve enflasyonun yükselmesi böyle bir sonuca yol açtı.

DÖVİZE ENDEKSLİ İÇ BORÇ ALTI YIL BOYUNCA SIFIRDI!

Yirmi yıllık iç borç serüveni (Milyar TL)				
	TL cinsi	TÜFE'ye endeksli	Döviz endeksli	Toplam
2003	133	18	43	194
2004	167	18	39	224
2005	188	18	38	245
2006	199	18	35	251
2007	207	22	26	255
2008	230	22	23	275
2009	275	38	17	330
2010	294	53	5	353
2011	301	64	4	369
2012	310	76	0	387
2013	307	96	0	403
2014	314	101	0	415
2015	341	99	0	440
2016	362	107	0	469
2017	415	120	0	535
2018	445	135	6	586
2019	496	172	87	755
2020	544	251	266	1.060
2021	642	292	388	1.321
Tem. 22	777	393	506	1.676

Ortaya liralasma diye bir kavram atıldı ama buna uymayan, hatta tam tersini yapan iktidarın bizzat kendisi. Yıllar boyunca döviz endeksli garantiler verildi, kur korumalı mevduatla TL cinsi tasarruflar da döviz endeksledi. Hazine de çok önceden başlayarak döviz endeksli iç borç aldı.

İç borç ve döviz endeksli! Ne güzel değil mi!

25.08.2022

İç borç içinde dövize endekslilerin payı ilk kez bu yıl temmuz sonunda yüzde 30'un üstüne çıktı. İlk kez!

2003-2009 döneminde de dövize endeksli iç borç vardı. Sonra bu tutar azaldı azaldı ve 2012'de sifıra indi. 2012-2017 döneminde dövize endeksli iç borç hiç yoktu. Altı yıl boyunca...

2018'de sembolik bir tutarla başlayan dövize endeksli borçlanma giderek arttı ve geldik 2022'nin temmuz sonuna; artık Türkiye'nin iç borcunun yüzde 30.2'si döviz endeksli.

Hem iç borcun üçte bire yakını dövize endeksli olacak, hem de önümüzdeki yılların borç ödeme yükü artmayacak, mümkün mü?

Dolayısıyla son dönemde faiz yükü olarak gördüğümüz tutar giderek daha hızlı bir şekilde büyüyecek. Eğer bir şekilde döviz artışını durdurur, hatta düşüş sağlayabilirsek, aynı şekilde enflasyonu da hızla geri çekebilirsek, durum lehimize değişir. Yoksa bu gidişatı önlemek mümkün olmayacak.

Avrupa'yı sarsan şok bizi teğet geçer mi?

Servet YILDIRIM

25 Ağustos 2022 Perşembe

Ne kadar yakınsak da gümrük birliği içinde olduğumuz Avrupa Birliği (AB) Türkiye ekonomisi için istikrar demek. Bu nedenle ne zaman Avrupa'nın ekonomik istikrarı bozulsa bu durum bizi de olumsuz etkiliyor.

Türkiye ekonomisi yıllardır dış ticarete düzenli olarak açık veren ve buna bağlı olarak ödemeler dengesinde de cari işlemler açığı olan bir ülke. Mesela zayıf Türk Lirası nedeniyle dış ticaretimizin daha dengeli bir hal almasını beklediğimiz 2022 yılının ilk 7 ayında bile 62 milyar dolarlık açık vermişiz. Oysa 2021 aynı dönemde açık 25.5 milyardı. Bir yılda neredeyse 1.5 katına yükselmiş. Açığın ülkeler itibariyle dağılımına baktığımızda ilk sırada Rusya'yı görüyoruz. Rusya'nın ardından Çin geliyor. Bunlara karşı verdiğimiz açık 50 milyar doları buluyor. Bu iki ülkeye Hindistan ve Güney Kore'yi eklediğimizde 60 milyar doları aşan bir açık rakamına yükseliyoruz.

Ülkeler itibariyle dış ticaret listesinde dikkati çeken Avrupa Birliği ülkelerine karşı olan ticaretimizde ya fazla ya da düşük miktarda açık verdiğimiz. Örneğin, bu yılın ilk yedi ayında Hollanda, Fransa, İspanya, Polonya ve Belçika ile olan ticaretimizde bu ülkelerden aldığımızdan daha fazlasını onlara satmışız. Bunlara bir süre önce AB'den ayrılan İngiltere'yi de ekleyebiliriz. İtalya ile ise dengeli başa baş bir dış ticaretimiz var. Düzenli olarak açık verdiklerimiz ise Rusya, Çin, Hindistan, Güney Kore, Malezya ve Suudi Arabistan. Rusya ve Suudi Arabistan ile olan açığın ana nedeni bu ülkelerden yapılan enerji ithalatı ancak diğerleri için durum farklı. İçeride üretmediğimiz bazı girdileri bu ülkelere ithal etme zorundayız. Ayrıca bu ülkelere ucuz mal satıp, onlardan pahalı mal alıyoruz. İmalat sanayi ihracatımızın yüzde 35'i orta ve yüksek teknolojiye sahip ürünlerden oluşurken, ithalatımızda bu oran yüzde 52'yi aşıyor.

Bu tablo bize üretim yapımızı değiştirmemizin faydamıza olacağını gösteriyor ama aynı zamanda AB'nin önemini ve Avrupa ekonomisindeki sorunlara kayıtsız kalamayacağımızı anlatıyor. Mesele sadece dış ticaret yani mal alıp satmak değil.

Yabancı sermaye yatırımları ve turizm açısından da Avrupa bizim için kritik önem taşıyor.

Bizim için böylesine önemli olan Avrupa Birliği'nin başı belada. Arka arkaya bir dizi şokla sarsıldı. Nerdeyse "mükemmel fırtına"ya yakalandı; hasta adam diye çağrılmaya başlandı.

Bölgenin yakın bir dönemde resesyona gireceğine kesin gözüyle bakılıyor. Özellikle bizim ilk yedi ayında 20 milyar doları aşkın ihracat yaptığımız Almanya ve İtalya bu krizden en fazla etkilenecek olan ülkeler. Bölge bir yandan da enflasyon ile boğuşuyor. Tüketicilerin alım gücü zayıflıyor. Oysa Avrupa bu yıla güçlü bir toparlanma umuduyla başlamıştı. Rusya'nın Şubat sonunda Ukrayna'ya saldırısı tüm resmi değiştirdi. Pembeden önce griye sonra siyaha çevirdi. Euro hızla değer kaybetti, AB'nin ithalatı pahalılaştı, ihracatı ucuzlaştı. Oysa biz onlara daha fazla mal satmak, daha çok turist ve doğrudan yabancı sermaye yatırımı çekmek istiyorduk. Enflasyonun artmakta olduğu ve ekonomisinin resesyona doğru gittiği bir ülkenin firmaları ve vatandaşları doğal olarak alımlarını kısmak ve satışlarını arttırmak isterler. Avrupalılar hem enflasyon hem de zayıf Euro nedeniyle harcama güçleri azaldığı için tatillerini başka ülkelerde geçirmeye daha az hevesli olurlar. Böylesi bir fırtına ortamında yatırımcılar ise yatırım planlarını rafa kaldırmak isteyebilirler.

İşte bizi bekleyen riskler bunlar...

Abdulkadir Selvi

Kılıçdaroğlu'nun nefesi Yavaş'ın ensesinde, Erdoğan açık ara önde

Tüketici Güven Endeksi ile seçim sonuçları arasındaki ilişkiyi 7 Haziran seçimleri sırasında fark ettim. O tarihten bu yana anketlerle birlikte Tüketici Güven Endeksi'ni de takip ediyorum.

Tüketici Güven Endeksi son iki ayda yükselişe geçti. Haziranda yüzde 63.4'ken temmuz ayında yüzde 68 oldu. Ağustosta ise yüzde 72.2'ye yükseldi. Bu iyi bir gösterge ama yetmez.

Aynı şekilde anketler de AK Parti ve Erdoğan'ın oylarında son 2 ayda yükseliş olduğunu gösteriyor. Ama bu 2023 seçimlerinin sonucunu tayin etmeye yeter mi, orasını bilemiyorum. Bu yükseliş eğiliminin devam etmesi lazım. En azından zorlu kış koşullarında düşmemeli.

OPTİMAR ANKETİ NE DİYOR

Şimdi sizinle analizi dün akşam saatlerinde tamamlanan Optimar'ın ağustos ayı anketini paylaşmak istiyorum. Yazımı yetiştirmek için verileri yeni gördüm. Yani sığağı sığağına tamamlanmış bir araştırma.

Televizyon programlarında gündemi yorumlayan Hilmi Daşdemir'in başkanı olduğu Optimar'ın araştırması 12-15 Ağustos'ta Türkiye genelinde 2 bin kişi üzerinde yapılmış.

'EKONOMİ' BİRİNCİLİK TAHTINDA

Optimar'ın "Türkiye'nin en önemli sorunu nedir?" sorusuna cevap verenler yüzde 64 oranında ekonomi demiş. Onu yüzde 9.7 oranında işsizlik takip ediyor. İki veriyi topladığımızda ise ekonomi ve işsizlik yüzde 73.7'ye yükseliyor.

Bu sürpriz bir sonuç değil. Uzun bir süredir ekonomi birinci gündem maddesi olma özelliğini koruyor. Ekonomi, hayat pahalılığı ve işsizliğin oranı düşmedikçe, açık ara birincilik kürsüsünden inmedikçe seçim sonuçlarını tayin edecek demektir.

O nedenle diyorum ki Erdoğan'ın rakibi Kılıçdaroğlu, Mansur Yavaş ya da Ekrem İmamoğlu değil, ekonomi. İktidar 2023 seçimlerinde muhalefetle değil ekonomi ile yarışacak. Çünkü muhalefet güven vermiyor ama ekonomi halkımızın en önemli gündem maddesi olmaya devam ediyor.

Ekonomiyi Suriyeliler takip ediyor. AK Parti 2023 seçimlerine giderken ekonomiyi raya oturtmak ve Suriyeliler konusundaki toplumdaki tepkiyi gidermek zorunda.

HANGİ PARTİ ÇÖZER

Bunca sorun varken halkımızın "muhalefet partileri bunu çözer" dememesini 6'lı masanın liderleri iyi değerlendirmeli. Ekonomi birinci sorun çıkarken halkımıza, "Bu sorunu kim çözer?" denildiğinde AK Parti diyorsa 6 liderin "Biz topluma neden güven veremiyoruz" diye düşünmesi lazım.

"Bu sorunları hangi parti çözer?" diye sorulduğunda ankete katılanların yüzde 32.1'i AK Parti diyor. "Neden AK Parti?" diye sorduğunuzda ise ankete katılanlar, "Çözüm odaklı" yanıtını veriyor. "CHP çözer" diyenlerin oranı ise yüzde 21.1'de kalıyor. CHP'nin oy oranı yüzde 25 olarak anıldığında demek ki her 5 CHP'liden biri "Bizim parti bu sorunları çözer" diye düşünmüyor.

"HDP" diyenlerin oranı yüzde 8.2 olurken "MHP" diyenler yüzde 7.7, "İYİ Parti çözer" diyenler ise yüzde 7.6 çıkıyor. Küçük partiler ise çözüm odaklı olarak görülmüyor.

EN BEĞENİLEN SİYASETÇİ

En beğenilen siyasetçi anketinde Cumhurbaşkanı Erdoğan açık ara birinciliğini sürdürüyor.

Erdoğan diyenlerin oranı yüzde 30.8 olurken, Mansur Yavaş'ı işaret edenlerin oranı yüzde 13.6 çıkıyor.

Onu yüzde 10.5'le Kemal Kılıçdaroğlu takip ediyor. Kılıçdaroğlu yükselirken, Ekrem İmamoğlu ise yüzde 3.6'yla yedinci sıraya gerilemiş durumda.

HANGİ PARTİ BİRİNCİ

Optimar "Bu pazar seçim olsa oyunuzu hangi partiye verirsiniz?" diye de sormuş.

Ankete katılanların yüzde 37.2'si "AK Parti" diyor. "CHP" diyenlerin oranı ise yüzde 26 çıkıyor. Onu yüzde 10'la İYİ Parti, yüzde 9.9'la HDP takip ediyor. MHP'ye ise yüzde

9.5 oranında oy çıkıyor. İYİ Parti konusundaki çekincemi hatırlatmama gerek yoktur. İYİ Parti'yi bu oranın üstünde bekliyorum.

Küçük partilerin durumu ise bir salıncak gibi. Bir ay önce Zafer Partisi yükselişeydi, bu kez Yeniden Refah Partisi yüzde 1.5'le 6'ncı sıraya yükselmiş durumda.

Onu aynı oranla Zafer Partisi takip ediyor. DEVA Partisi yüzde 1, Saadet Partisi ise yüzde 0.7 çıkarken Davutoğlu'nun partisi yüzde 0.6 oranında çıkıyor.

CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİNDE KİM ÖNDE

Cumhurbaşkanlığı seçiminde ise Erdoğan yüzde 36.48'le birinci sırada gelirken onu yüzde 14.67'yle Mansur Yavaş takip ediyor. İYİ Parti'li Buğra Kavuncu'nun önerisi yeni olduğu için ankete yansımamış ama Yavaş oyunu biraz daha artırarak ikinciliğini sürdürüyor. Kılıçdaroğlu'nun nefesi ise Yavaş'ın ensesinde. Üçüncü sıraya yerleşen "Kemal Kılıçdaroğlu"nu diyenlerin oranı yüzde 14.57 çıkarken Ekrem İmamoğlu yedinci sıraya kadar gerilemiş durumda. İmamoğlu diyenlerin oranı 3.73 çıkıyor. Dördüncü sırada yüzde 9.52'yle Demirtaş, beşinci sırada ise yüzde 8.30'la Devlet Bahçeli geliyor. Onu yüzde 7.62 oranıyla Meral Akşener takip ediyor. Devlet Bahçeli cumhurbaşkanı adayı değil, Akşener ise cumhurbaşkanı adayı olmayacağını sık sık deklare etmesine rağmen partilileri onları iyi bir yere taşıyor.

Esfender KORKMAZ

Çıkış yolu: Planlama ve devletçilik

25 Ağustos 2022 Perşembe

Türkiye'nin 1980 yılında, 24 Ocak kararları ile bir gecede balıklama atlattığı liberal politikalar, küreselleşme ve özelleştirme sürecinin sonuna geldik. Bütün dünyada, ülkeler arası gelişmişlik farkı arttı. Yoksul sayısı arttı. Ekonomik istikrar bozuldu.

Türkiye de dalgalı kur politikası, kontrolsüz sıcak para, kayıt dışı ekonomi, ekonomide kırılma yarattı, ekonomik istikrar bozuldu, 2003 yılından bugüne kadar 640 milyar dolar cari açık verdik. Kriz derinleşiyor ve dış borçlarda temerrüt riski arttı.

Dünyada iktisadi konjonktür, neo-liberal politikalarda sona gelindiğini gösteriyor.

Aynı paralelde, gelişmekte olan ülkelerin; tarım sektöründe iş gücü fazlalığı ve gizli işsizlik, ekonomide faktör verimliliğinin düşük olması, sermaye birikiminin yetersiz olması, AR-GE ve teknolojiye yetersizlik, hızlı nüfus artışı, ikili ekonomik yapı, piyasaların daha sığ olması nedeni ile bu ülkelerde kalkınma ve ekonomik istikrar için devletçilik ve planlama önem kazandı.

Türkiye'de ilave olarak hükümetin yanlış müdahalesi piyasa istikrarını bozdu.

Bugünkü krizden çıkış için geçmiş deneyimlerden de yararlanarak, Türkiye için, Planlama ve Devletçilik ağırlıklı yeni bir kalkınma modeli geliştirmeliyiz.

Türkiye; 1933 Devletçilik ve birinci sanayi planı uygulaması ile 1929 Dünya Ekonomik Buhranını dünyada en az tahribatla ve buhranın etkisini en kısa zamanda atlatan ülke olmuştu.

1933-1938 döneminde bütçe açık vermedi. Ortalama yılda yüzde 8 oranının üstünde büyüme yaşandı. 4. yılında dış ticaret fazlası oldu. Enflasyon yaşanmadı. (Aşağıdaki tablo.)

BİRİNCİ SANAYİ PLANINDA MAKRO GÖSTERGELER						
YILLAR	(BİN TL) BÜTÇE DENGESİ	MİLLİ GELİR MİLYON TL	BÜYÜME ORANI (YÜZDE)	FERT BAŞINA GSHY (DOLAR)	DIŞ TİCARET DENGESİ (BİN DOLAR)	ENFLASYON (YÜZDE)
1932	208	555,1	-10,7	36,8	7,254	-5,7
1933	2	687,6	15,8	44,6	12,974	-15,9
1934	5	962,5	6,0	61,5	4246	0,5
1935	2	1039,7	-3,0	65,0	5597	11,1
1936	8	1345,2	23,2	82,0	20,051	5
1937	2	1433,7	1,5	86,4	18,685	5
1938	95	1504,5	9,5	89,0	-3,880	-4,2

Birinci Sanayi Planı döneminde devlet hedeflerin üstünde altyapı, fabrika yaptı aynı zamanda demir yolları ve limanları millileştirdi.

Plana temel tüketim maddelerinin yurt içinde üretilmesini öngören ithal ikameci bir politika hâkim oldu. Planda özellikle üç beyazlar (un, şeker ve pamuk) ve üç siyahlar (petrol, kömür ve demir) üretimine ağırlık verilmesi hedef alındı.

Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı'nda, kurulması öngörülen ve büyük ölçüde gerçekleştirilen dokuma, maden, selüloz, kimya ve seramik sanayilerinde temel strateji devlet ile özel sektörün iş birliği yapmasıydı.

Planın bağlayıcı olması sayesinde ekonominin dışa bağımlılığı hızla azaltıldı.

Planda 23 fabrika öngörüldü ve bunlardan 19'u tamamlandı.

Türkiye'de piyasaya aksak rekabet hâkim olduğu için, Devlet müdahalesi spekülasyon faaliyetleri önler ve rekabetin önünü açar. Bu nedenle Türkiye'de Devlet-Piyasa optimum dengesini kurmak zorundayız.

Makro Planlama da hem spekülasyonun önlenmesi açısından önemlidir. Hem de siyasilerin popülizmini frenler .

Planlama ile sermaye piyasası ve reel ekonomi arasında, finans sektörü ile reel sektör arasında koordinasyon ve denge sağlanır. Spekülasyon piyasalar önlenmiş olur.

25.08.2022

Planlama, gerek özel tasarrufların ve gerekse kamu kaynaklarının önceden hangi alanlara tahsis edileceğini düzenler. Kamu kaynakları yasayla, özel tasarruflar, teşviklerle yönlendirilir. Bu yolla siyasilerin kamu kaynaklarını popülizm için kullanması önlenmiş olur.

Türkiye'de 1963-1968 siyasi popülizm olmadığı için Birinci Beş Yıllık Plan'da yüksek büyüme sağlanmıştır. Enflasyon düşük kalmıştır.

Elbette bugünkü devlet, parti devleti olduğu için piyasaya müdahalesi de başarısız olur. Devletçiliğin ve planlamanın başarılı olması için, aynı zamanda devletin demokratik ve hukuki altyapısı olan bir kurumsal devlet olması gerekir.

İbrahim Kahveci

Sorumsuz kurumsal soygunlar!

Ekonomi nasıl düzelecek diye sorduğunuzda akla gelen ilk önerme: **Bağımsız kurumlar ve liyakatli kadrolar.**

Mesela bağımsız yargı gerçekten bağımsız olunca çok mu adil kararlar verdi? Bağımsız Merkez Bankası olunca çok mu doğru kararlar verdi?

Ben hem devlette hem de toplumda bağımsızlık ve özgürlük kavramlarının yanına yıllardır ısrarla **SORUMLULUK** kavramını öneriyorum.

Bağımsız yargı yanında asıl önemli olan sorumlu yargı olmalıdır. Bağımsız MB yanında asıl önemli olan sorumlu MB olmalıdır.

Özgürlük ve bağımsızlık, sorumluluk kavramı ile değer kazanır. Sorumluluk olmayan yerde bağımsızlık bir başarı getirmez...Zaten sorumluluk demek o konuda bağımsız olmayı gerektirir.

Gelin bunu uzmanı olduğum Sermaye Piyasaları üzerinden izah edeyim.

Yıllardır sermaye piyasalarında -manipülasyon- adı altında borsacılar operasyonlara maruz kalır. Oysa bir hissede fiyat hareketi çok önemli değildir. Önemli olan onun arkasındaki organizasyondur.

İzah edeyim: A hissesinin fiyatı kısa sürede 10 kat artmıştır ve bu artışta borsadaki ağırlıklı oyuncular etkili olmuştur. Burada BIST'in işlem kısıtlamaları yeterlidir. İşlem yapan yatırımcılara işlem bazında önlem alınır, o kadar.

Kredili işlem yasağı, brüt takas, tek fiyatlı işlem gibi sayısız örnek vardır.

Gelelim gösterilmek istenmeyen asıl organizasyona: Bir holding var ve bu holding 10-15-20 milyon lira değerlerinde üç şirkete sahip. Bu şirketleri halka arz sonrası (ki aslında kendisi alıyor) bu şirketlerin değeri borsada 50'şer kat yükseliyor. Hatta 100

25.08.2022

kat bile yükseliyor... Bu sayede bu şirketlere yüzde 70 sahip olan holdingin değeri de 31,5 milyon liradan 100 kat yükselişle 1,5 milyar lirayı aşan değere çıkıyor. (10*0,70=7 milyon; 15*0,70=10,5 milyon ve 20*0,70=14 milyon TL'den toplam 31,5 milyon TL)

Sistemin başında toplam değeri 10+15+20=45 milyon TL olan ve bunların yüzde 70'ine sahiplik ile değeri 31,5 milyon TL olan VER Holding artık 1 milyar 575 milyon lira değere ulaşmış oluyor. Ve yatırımcılara bir güzellik yaparak %20 indirim ile 1 milyar 260 milyon liradan halka açılıyor. (İlk etapta yüzde 40 açılıyor ve 500 milyon lira topluyor, ardından holdingin 30 ek hisse satışı ile 380 milyon lira daha topluyor.)

Şimdi düşünün: 31,5 milyon liralık 3 şirket ortaklığından nasıl 880 milyon lira vurgun yapılabilir? Buna kim nasıl müsaade eder?

Elbette sorumsuz ama bağımsız SPK...

Sistemin ana omurgası her zaman SPK'dır. Halka arzların yakın takibi... (reddedilen arzların tekrar izin verilmesi gibi) Bedelli sermaye artırımlarının izahı (nominal değer üzerine çıkartılıp tekrar para toplama sonrası düşmesi gibi...) **Bu sistemin ikinci omurgası ise ana ortak, yani patronlar...**

Ve sistemin adı **İNSİDER TREADING** olur. Asıl suç ve organize kötülük budur.

Halen borsamızda manipülasyon ve spekülasyonun ne olduğunu bilmeyen ve ayrımı da yapamayan bir anlayış söz konusudur. Geçmişte emniyet üzerinden bu ayrım yapılmadan çok sayıda operasyon bile yapılmıştır. İyi ama o kadar operasyona rağmen sistem neden düzelmiyor?

Size bir işaret daha vereyim: Neden SPK'dan ayrılan bazı kişiler bu organizasyonların içinde yer alıyor? **Liyakat mi dediniz...???**

Yıllar ama yıllarca Babacan ve Şimşek'e sermaye piyasalarını izaha çalıştım. Mehmet Şimşek'e "madem BES'i kurdunuz, insanların soyulmaması için bari SPK kararlarında **muhalefet serhlerini** de kamuoyuna açıklatın" ricasında bulunmuştum... Bağımsız SPK'da bunlar da açıklanmaz.

2010 yılında bankaların kredi musluklarını kısması üzerine TOBB Başkanı Rıfat Hisarcıklıoğlu'nun dikkate aldığı önerim ile Halka Arz Seferberliği başlatılmıştı. Halka arz edilen 50 küsur şirketin 40'a yakını ilk 3 yılda nasıl batar? İşte bu SPK'nın işiydi...

Ama aynı SPK ceza kesmede müthiş bağımsız ve sorumsuz...

25.08.2022

İşin özeti şu: Kumarda her zaman KASA kazanır...

MUHALEFET BAKIŞI

Özellikle sermaye piyasalarında organize suçlara dokunulmayıp göstermelik “borsada vurgun” haberleri ile yapılan ‘tavşan operasyonları’ kandırmacadır. Bir ülkede uyuşturucu operasyonlarının ne kadarı gerçek diye sormak isterseniz uyuşturucu fiyatlarına bakın. Hem operasyonlar ile övünülüyor hem de fiyatlar düşüyorsa anlayın ki kandırılıyorsunuz...

Her ekonomi toplantısında **bağımsız MB** ve **liyakatli kadrolar** cümlesini duyduğumda aklıma bunlar geliyor.

Lütfen sorumluluk ve denetim... Ama lütfen...

NOT: SPK’da başkanlık değişimi yaşandı. Yeni başkanın sorumluluk üstlenerek başarıya gidebilmesi için alt kadroların hızla değişmesi gerekir. Başkan’a bu fırsat mutlak olarak verilmek zorunda...

25 Ağustos 2022, Perşembe

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

6'lı masanın kaderi HDP'nin elinde

CHP'nin cumhurbaşkanı adayı **Kemal Kılıçdaroğlu**, İzmir'in Kurtuluş Günü olan 9 Eylül'de gençlerle birlikte Kocatepe'ye çıkacakmış. Bu arada İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı **Tunç Soyer**'in İzmir'in kurtuluşunu anmak için astırdığı afişlerde Yunanistan'a göz kırpması, CHP ile İyi Parti'nin arasını gerdi.

İyi Parti hâlâ **Kılıçdaroğlu**'nun başkan adaylığı konusunda sessizliğini koruyor. Bazı CHP ve İyi Partililer de Ankara Belediye Başkanı **Mansur Yavaş**'ın adaylığı konusunda seslerini yükseltiyorlar. Altılı masanın cumhurbaşkanlığı için ilk aday adayları olan **Ekrem İmamoğlu**, doğal felaketlerde İstanbul'da olmaması ve fevri çıkışları sebebiyle gözden düştü.

Ancak **Mansur Yavaş**, medyada fazla yer almadığı ve sessizliğini koruduğu için hâlâ gizemini koruyor. **Mansur Yavaş** meydanlara çıktığında gizemli havanın bozulacağını ve liderlik vasıflarıyla uzaktan yakından ilgisinin olmadığını anlatacağını söyleyenler hiç de az değil.

Muhalef seçimde ise aday belirlemede zorlanan 6'lı masaya tepki sesleri yükselmeye başladı. Anketlerde **Erdoğan**'ın oyu artarken, kararsız seçmenlerin istikrardan yana oy kullanacağı yönünde önemli sinyaller geliyor.

Tabii **Mansur Yavaş**'ın gizeminden daha fazla merak edilen şey ise HDP'nin tutumunun ne olacağı. Özetle 6'lı masanın kaderi, HDP'nin elinde. Masayı oluşturan sağ-muhafazakâr kökenli 5 parti ile CHP'deki Kemalistler, HDP'nin dayatması konusunda ne düşünüyorlar acaba? Masa devrilirse hiç sürpriz olmasın.

ABD, SURIYE'Yİ KARIŞTIRIYOR

Türkiye, Suriye'de PKK'ya yönelik harekâta hazırlanırken Amerikan uçakları Suriye'deki İranlıları vurdu. Haşdi Şabi denilen İranlı milisler, çok büyük kayıplar verdi. Bu hamleyle Amerika, "**Suriye'de ben hâlâ varım ve bir yere gitmiyorum**" dedi.

Hatırlanacağı gibi geçen haftalarda **Erdoğan**, **Putin** ve **Reisi**, İran'da buluşmuş ve bir zirve yapmışlardı. Bu zirvede teröre karşı birlik mesajı verilmişti. Tabii ki

25.08.2022

burada "**terör**" diye kastedilen şey aslında Amerika'ydı. PKK'nın ve FETÖ'nün arkasında Amerika olduğundan şüphe eden var mı?

ZELENSKI'NİN SONU YAKIN MI?

Ukrayna'nın bağımsızlık gününde de Rusya'nın saldırıları devam etti. Ancak Rusya'dan beklenen büyük operasyon gelmedi. Ukrayna Devlet Başkanı **Zelenski** sonuna kadar direneceğini bir kere daha belirtti. Bu arada saldırı bekleyen Ukrayna'da Kiev dahil her yerde insanların toplanması yasaklandı. Amerika, tüm vatandaşlarının Ukrayna'yı terk etmesi için çağrıda bulundu.

Anlaşılan Batı, **Zelenski**'den yavaş yavaş ümidini kesmeye başladı. Batı'da ve kendi ülkesinde ciddi bir inandırıcılık sorunu yaşayan **Zelenski**'nin darbe endişesi yaşadığı da söyleniyor. Yakında günah keçisi ilan edilirse sakın şaşırmayın.